

Waldemar Dramowicz

Z dziejów rodu Dziembowskich herbu Pomian z powiatu międzyrzeckiego

---

Nadwarciański Rocznik Historyczno-Archiwalny 2/7, 121-129

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

NADWARCIAŃSKI ROCZNIK
HISTORYCZNO-ARCHIWALNY
NR 7/2

Waldemar Dramowicz
Międzyrzecz

**Z dziejów rodu Dziembowskich herbu Pomian
z powiatu międzyrzeckiego***

Pierwsze wiadomości o rodzie Dziembowskich z Dziembowa koło Chodzieży pochodzą z XV w. Znany był **Ścibor z Dziembowa Niezychowski**, pan na Dziembowie oraz Niezychowie i Niezychówku koło Wyrzyska, który w latach 1470-1477 sprawował urząd podsędka nakielskiego.¹

Dziembowscy pieczętowali się herbem Pomian przedstawiającym w tarczy głowę byka przebitą w poprzek mieczem, a nad tarczą zbrojne ramię ze wzniesionym mieczem.

Synem Ścibora był **Wojciech Dziembowski** alias **Biszkowski**, pan na Dziembowie i sąsiednim Biszkowie, znany w latach 1510-1542.² Natomiast syn Wojciecha, **Wojciech Dziembowski**, pan na Biszkowie i Górze otrzymał w 1570 r. wieś Kręccko koło Międzyrzecza od swojego teścia, szlachcica wyznania katolickiego, Ignacego Kręskiego herbu Nadelwicz, pana na Kręcku i Kosieczynie.³

Wojciech z małżeństwa z Barbarą Nadelwicz Kręską miał syna **Jana**, który zmarł w 1632 r. jako pan na Kręcku. Jan z małżeństwa z Katarzyną Borkówną herbu Łabędź miał syna **Chrystiana**.⁴

Chrystian (1610-1680) był panem na Kręcku i Brudzewku, które od 1643 r. znajdowało się w rękach Dziembowskich. Z małżeństwa z

---

* Zob. także uzupełnienia do poniższego tekstu autorstwa P. Dziembowskiego oraz testament A. A. Dziembowskiego – w tym numerze "Rocznika" (red.)

¹ S. K a r w o w s k i, *Tablica genealogiczna Dziembowskich*, Poznań 1911.

² Tamże.

³ K. S c h l e i s i n g, *Geschichte des Kreises Meseritz von der Reformations bis zur Fridericianischen Zeit*, Berlin 1929, s. 67.

⁴ S. K a r w o w s k i, op. cit.

Anną Unrug miał siedmioro dzieci tj. 3 córki: **Ewę** żonę Jana Sczanieckiego z Łagowca, **Elżbietę** żonę Przeclawa Bronikowskiego z Chlastawy i **Annę**, żonę Zygmunta Bronikowskiego z Kurska oraz 4 synów: **Baltazara**, **Jana**, **Chrystiana** i **Zygmunta**.⁵

W ekspozycji Muzeum w Międzyrzeczu znajdują się portrety trumienne **Elżbiety** i **Anny** oraz portret trumienny **Baltazara**, a ponadto tablice herbowe i inskrypcyjne Dziembowskich z XVII w. pochodzące ze zboru ewangelickiego w Kręcku.⁶

W czasach „potopu szwedzkiego” w latach 1655-1660 bracia **Jan**, **Chrystian** i **Baltazar** Dziembowscy przeszli na stronę Szwedów. Zostali za to obłożeni infamią, ale już w 1662 r. zarządzeniem króla Jana Kazimierza zostali z niej zwolnieni.⁷

Nieco wcześniej, bo w 1660 r., **Baltazar** Dziembowski nabył dobra w sąsiedniej wsi Kosieczyn, które zakupił od Chrystiana Szlichtynga za 24 tys. złotych. Tak się złożyło, że nie zapłacił całej kwoty, ponieważ w 1664 r. Chrystian Szlichtyng został za wyznawanie religii arikańskiej skazany z inicjatywy starosty babimojskiego Krzysztofa Żegockiego na banicję i utratę dóbr.⁸

Brat Baltazara, a syn Chrystiana, **Chrystian** Dziembowski (1638-1680) był panem dóbr w Kosieczynie i Chlastawie koło Międzyrzecza oraz Zakrzewie i Belęcinie koło Wolsztyna. Z małżeństwa z Heleną Troschke z Trzebichowa pod Sulechowem miał 4 córki i 4 synów. Jeden z jego synów **Zygmunt** z małżeństwa z Anną Heleną Kalckreuth miał 4 synów.⁹

Jego najmłodszy syn **Karol** (1719-1783), pan na Powodowie i Niałku pod Wolsztynem z małżeństwa z Ludwiką Joanną Zajdlie miał 3 synów. Najmłodszy z nich to **Stefan August** Dziembowski. Był on członkiem loży masonskiej „Świątynia Jedności” w Poznaniu, pruskim rotmistrem, panem na Powodowie i Niałku oraz właścicielem dóbr Zamek Międzyrzecz.¹⁰

Stefan August z małżeństwa z Jeannette Wilhelminą Unrug zawartego 6 listopada 1813 r. miał 3 synów: **Rudolfa** pana na Obrze, **Gustawa** i **Stefana**.¹¹ **Stefan August**, pruski rotmistrz, właściciel dóbr Za-

⁵ Tamże.

⁶ J. P a t o r s k a, *Portrety trumienne. Tablice inskrypcyjne i herbowe*, Międzyrzecz 1996.

⁷ *Prawa, Konstytucje y Przywileje Królestwa Polskiego y Wielkiego Xięstwa Litewskiego y Wszystkich Prowincyi należących na Wąlnych Seymiech Koronnych uchwalone*, Warszawa 1733.

⁸ W. D w o r z a c z e k, *Schlichtyngowie w Polsce*, Warszawa 1938.

⁹ S. K a r w o w s k i, op. cit.

¹⁰ Tamże.

¹¹ Muzeum w Międzyrzeczu, rękopis Jeannette Wilhelmine Dziembowskiej geb. von Unruh, (sygn. H-42).

mek Międzyrzecz zmarł 25 grudnia 1859 r. w Dreźnie na apopleksję. Akt zgonu wystawił pastor kościoła luterńskiego pod wezwaniem św. Krzyża w Dreźnie. **Stefan August** Dziembowski pozostawił testament spisany po niemiecku na 18 stronach rękopisu w sądzie w Międzyrzeczu. Swoimi spadkobiercami uczynił żonę i pięcioro dzieci, tj. córki: **Eugenię** Dziembowską, **Luizę** von Tempelhoff i **Sewerynę** von Seydlitz i 2 synów: **Gustawa** i **Stefana**. Najstarszy syn Rudolf Stefan już nie żył, zmarł w 1855 r. w wieku 38 lat.

W dniu 4 kwietnia 1860 r. międzyrzecki adwokat i notariusz nazwiskiem Otto wysłał do **Stefana** Dziembowskiego pismo z zawiadomieniem o otwarciu testamentu jego ojca. Na mocy tego testamentu **Stefan** otrzymał posiadłość Zamek Międzyrzecz oraz kwotę 40 tys. talarów.¹²

Stefan Dziembowski urodził się 24 grudnia 1828 r. w Powodowie pod Wolsztynem. Był landratem międzyrzeckim, kapitanem armii pruskiej, posłem do parlamentu pruskiego Landtagu i parlamentu ogólnoniemieckiego Reichstagu z okręgu wyborczego Międzyrzecz – Babimost i właścicielem dóbr Zamek Międzyrzecz. W 1880 r. został mianowany honorowym obywatelem miasta Międzyrzecza.¹³ W dniu 24 października 1859 r. zawarł związek małżeński z 19-letnią Marią Konstancją Kalckreuth – córką Leopolda Kalckreutha, pana na Kursu. jego żona w latach 1909-1910 była przewodniczącą działającej w Międzyrzeczu organizacji charytatywnej pod nazwą Stowarzyszenie Diakoniss (Diakonissen Verein).¹⁴ Maria Dziembowska zmarła 3 listopada 1927 r. w budynku przyzamkowym (obecny budynek muzeum) w Międzyrzeczu w wieku 87 lat.¹⁵

Z małżeństwa **Stefana** i **Marii** Dziembowskich pochodziło czworo dzieci, 3 synów: **Stefan** **Konstanty** (1862-1914), **Konstanty** **Gustaw** **Ernest** (1864-1901) i **Bolesław** **Stefan** **Kurt** (1867-1868), który zmarł w Międzyrzeczu jako roczne dziecko, co zostało zapisane w „Księdze zgonów” parafii ewangelickiej w Międzyrzeczu przez superintendenta i pastora Eduarda Vatera¹⁶, oraz córkę **Amelię** **Olinkę** **Jeannette** **Marię** (1869-1939), która w 1892 r. wzięła ślub w kościele ewangelickim w Międzyrzeczu. Jej mężem został Ludwig Friedrich Heinrich von Tem-

---

¹² Archiwum Państwowe w Szczecinie Oddział w Gorzowie (dalej: APG), Akta Sądu Obwodowego w Międzyrzeczu sygn. 436-437.

¹³ P. B e c k e r, *Geschichte der Stadt Meseritz*, Meseritz 1930.

¹⁴ *29 Jahresbericht des Diakonissen – Vereins zu Meseritz für de Zeit vom 1. Oktober 1909 bis 30. September 1910*, Meseritz 1910.

¹⁵ P. B e c k e r, op. cit.

¹⁶ APG, akta metrykalne Międzyrzecza, sygn. 17.

pelhoff, syn właściciela Dąbrówki pod Poznaniem, porucznik armii niemieckiej.¹⁷

W dniu 15 września 1900 r. zmarł w Międzyrzeczu w wieku 72 lat landrat **Stefan Dziembowski**. Dobra Zamek – Międzyrzecz odziedziczył po nim jego najstarszy syn **Stefan Konstanty**. Natomiast po jego bezpomożnej śmierci w 1914 r. dobra przejął mąż jego siostry Ludwik Friedrich Heinrich von Tempelhoff. Natomiast po nim odziedziczył je i zarządzał nimi do stycznia 1945 r. jego syn Kurt von Tempelhoff – ojciec urodzonego w 1935 r. Konrada von Tempelhoff, prezesa niemieckiego Stowarzyszenia Międzyrzeczan (*Heimatkreis Meseritz*) w Paderborn.

Krewnymi Dziembowski z Międzyrzecza była rodzina Dziembowskich, panów na Bobowicku i Karolewie. Ta rodzina również wywodziła się z Kręcka. Protoplastą tej linii Dziembowskich był **Chrystian** (1610-1680), pan na Kręcku i Brudzewku.¹⁸ Jeden z jego 4 synów, **Chrystian** (1638-1680), pan na Kosieczynie, Chlastawie, Zakrzewie i Belęcinnie miał także 4 synów. Jego syn **Chrystian Konrad** (1667-1750), był właścicielem majątków w Kosieczynie, Chlastawie i Przytocznej koło Międzyrzecza oraz Tuchorzy i Wroniaw koło Wolsztyna. Z małżeństwa z Elżbietą Bojanowską miał 5 synów. Trzecim z nich był **Stefan Adam** (1709-1782), który w 1730 r. został panem na Bobowicku koło Międzyrzecza.¹⁹

Bobowicko często zmieniało właścicieli. W XV w. należało do rodu Wata, panów na Kosieczynie i Nądni koło Zbąszynia, w XVI w. do rodu Seydlitzów (Zajdliców), od 1590 r. właścicielem Bobowicka był Jerzy Nadelwicz – Kręski, od 1629 r. Kasper Sack, od 1653 r. Henryk Sack, a od 1665 r. Piotr Bojanowski, który już w 1666 r. sprzedał Bobowicko Kasprowi Zajdlcowi. Po nim dziedziczył je jego syn Jan Baltazar Zajdllic. W 1707 r. Bobowicko wraz z folwarkiem Karola Spoczynek (Karolewo) nabył Adam Kalckreuth z Policka. Natomiast jego syn Karol Zygmunt zwany „szalonym Kalckreuthem” wydał swoją jedyną córkę Karolinę za szlachcica **Stefana Adama Dziembowskiego**. Po śmierci teścia **Stefan Adam Dziembowski** został panem na Bobowicku.²⁰ Jego potomkowie byli właścicielami Bobowicka i Karolewa do roku 1945; kiedy w styczniu do Międzyrzecza zbliżał się front Dziembowscy w ramach ewakuacji wyjechali z Bobowicka w głąb Niemiec.

Stefan Dziembowski z małżeństwa z Karoliną Kalckreuth miał 5 dzieci, tj. córkę **Helena Bogumiłę**, późniejszą żonę Jana Seydlitza, i 4

¹⁷ Tamże, sygn. 18.

¹⁸ S. K a r w o w s k i, op. cit.

¹⁹ Tamże.

²⁰ K. S c h l e i s i n g, op. cit., s. 69-70.

synów, tj. **Augusta Adama** (1745-1808), pana na Policku i Janowie, który zmarł bezpotomnie, **Jana Stefana**, który zmarł w 1812 r. jako pułkownik wojsk koronnych z czasów Stanisława Augusta Poniatowskiego, **Karola Bogusława**, pana na Bobowicku, Polcku i Janowie oraz **Władysława Zygmunta** (1763-1830), pana na Bobowicku i Meckern w Saksonii.²¹

W 1808 r. zmarł bezpotomnie w Wieńcu pod Mogilnem **August Adam Dziembowski**. W dniu 9 czerwca 1806 r. w jego obecności podczas pobytu w Policku pracownicy sądu w Międzyrzeczu, Licht i Schleich, spisali testament w dwóch językach, niemieckim i polskim. W nim to **August Adam** swój majątek przekazał najbliższym krewnym. Jego stryjeczny brat **Karol Dziembowski** pismem napisanym po polsku i wysłanym z Poznania 6 grudnia 1808 r. powiadomił „Prześwietny Trybunał” o śmierci **Augusta Adama** w dniu 24 listopada 1808 r.²²

Spadek mieli otrzymać dwaj bracia zmarłego: pułkownik **Jan Stefan** i **Władysław Zygmunt** zamieszkały w Torgau w Saksonii oraz troje siostrzeńców, dzieci **Heleny Bogumiły Seydlitz**, zmarłej siostry testatora, tj. porucznik **Stefan Seydlitz** z Przyborówka koło Szamotuł oraz jego siostry: **Karolina** i **Helena Seydlitz**.

Egzekutorem testamentu miał być brat **Karol Bogusław Dziembowski** z Bobowicka, który nie otrzymał zapisu, ponieważ był człowiekiem zamożnym. W przypadku śmierci spadkobierców spadek miał przejść na ich dzieci.²³

Najmłodszy brat **Augusta Adama**, **Władysław Zygmunt Dziembowski** (1763-1830) z małżeństwa z **Joanną Dorotą Füngel** miał syna **Karola Augusta** (1807-1883), pana na Bobowicku i Karolewie.²⁴

Karol August z małżeństwa z **Valeską von Kalckreuth** (1822-1902) miał 2 synów: **Karla**, który zmarł w 1904 r. jako major armii niemieckiej, oraz **Siegismunda Friedricha Leonharda** (1849-1915), pana na Bobowicku, landrata powiatu szamotulskiego i tytularnego landrata generalnego prowincji poznańskiej.²⁵

Imiona synów **Karola Augusta** mają niemiecką wymowę, co świadczy o całkowitym zniemczeniu tego pokolenia Dziembowskich z Bobowicka.

Siegismund Friedrich Leonhard z małżeństwa z **Anną Wedel** (1864-1941) miał 2 synów: **Erharda** (1883-1939) i **Leonarda** (1885-

---

²¹ S. K a r w o s k i, op. cit.

²² APG, Akta Sądu Krajowego w Międzyrzeczu, sygn. 5524.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ *Dzieje Wielkopolski*, pod red. W. J a k ó b c z y k a, t. II, Poznań 1973, s. 527.

1946).²⁶ **Erhard Boguslaus Carl Albert**, pan na Bobowicku, był porucznikiem rezerwy armii niemieckiej i asesorem regencyjnym. Z małżeństwa z **Otonie von Kalckreuth** (1901-1974) miał córkę o imionach: **Adelheid Valeska Dorothea Otonie** (ur. 1929) oraz 3 synów: **Gernota Siegismunda Karla Friedricha** (ur. 1924), **Christiana Conrada Alexandra Wilhelma** (ur. 1925) i **Herwiga Boguslausa Leonharda** (ur. 1934).

Dzieci **Erharda** opuścili w styczniu 1945 r. Bobowicko wkrótce przed nadejściem frontu i wyjechały w głąb Niemiec. Jedynie **Christian Conrad**, który pozostał w Bobowicku, został aresztowany przez Rosjan i wywieziony na przymusowe roboty w głąb Rosji. Powrócił stamtąd po 5 latach i zamieszkał w Niemczech, gdzie założył rodzinę. W kwietniu 1992 r. odwiedził rodzinne strony. Z synami **Alexandrem Erhardem** i **Hansem Gero** był w Międzyrzeczu i Bobowicku. Podjął również starania zmierzające do wykupienia rodzinnego majątku w Bobowicku. Niestety, postawiono mu tak niekorzystne warunki, że musiał z tych starań zrezygnować.²⁷

Obecnie pozostałością po trwającej przeszło 200 lat obecności Dziembowskich w Bobowicku jest pałac zbudowany w XVIII w. z umieszczonym na frontonie herbem Pomian oraz płyty nagrobkowe pochodzące z położonego nieopodal pałacu zdewastowanego cmentarza z grobami członków rodu Dziembowskich.

Wśród członków rodu Dziembowskich było wiele osób szczególnie zasłużonych dla polskości zwłaszcza w okresie porozbiorowym. Należeli do nich:

Zygmunt Dziembowski (1858-1918) – adwokat z Poznania, doktor praw, poseł do parlamentu pruskiego Landtagu oraz parlamentu ogólnoniemieckiego Reichstagu.²⁸ Zawsze w swoich wystąpieniach na posiedzeniach parlamentu bronił praw ludności polskiej. Szczególnie zasłynął jako obrońca rodziców polskich dzieci uczestniczących w strajku szkolnym we Wrześni w 1901 r. Na procesie, który odbył się w budynku Sądu Krajowego w Gnieźnie w listopadzie 1901 r., występował z mową obrończą wraz z mecenasem Adamem Wolińskim. Natomiast w grudniu 1901 r. złożył w Reichstagu protest przeciwko przymusowi nauczania dzieci polskich religii w języku niemieckim oraz przeciwko samemu procesowi.²⁹

²⁶ S. K a r w o w s k i, op. cit.

²⁷ *Mysł pewnego człowieka wiernego stronom rodzinnym* (Wspomnienia Conrada von Dziembowskiego), Kurier Międzyrzeczki 1992 nr 7.

²⁸ S. K a r w o w s k i, *Historia Wielkiego Księstwa Poznańskiego*, t. II, Poznań 1919, s. 492.

²⁹ *Dzieje Wielkopolski*, t. II, s. 538.

Julian Dziembowski (1868-1938), brat Zygmunta, pan na Sosnowku koło Wągrowca był od 1915 r. dyrektorem zarządu Związku Ziemiaków powstałego w 1901 r., którego celem i zadaniem było udzielanie pomocy finansowej polskim ziemianom w przypadku, gdyby ich gospodarstwa zagrożone były upadkiem.³⁰

Kazimierz Dziembowski (1860-1920), brat Zygmunta i Juliana, doktor medycyny, znany poznański lekarz i społecznik.³¹

Zofia Dziembowska z domu Chelmiecka, żona Kazimierza, aktywna działaczka organizacji społecznej pod nazwą Towarzystwo „Stella”. Towarzystwo to kierowane przez Władysława Jerzykiewicza zajmowało się wysyłaniem polskich dzieci z ubogich rodzin na kolonie letnie.³²

Walentyna Dziembowska z domu Kisielnicka, żona Zygmunta, kierowała w latach 1894-1900 działalnością założonego 25 maja 1894 r. w Poznaniu Towarzystwa Kobiet „Warta”. Celem i zadaniem tego Towarzystwa było nauczanie pisania i czytania po polsku dzieci z polskich ubogich rodzin robotniczych i rzemieślniczych oraz udzielanie pomocy ich rodzicom w wychowaniu dzieci w duchu polskości, urządzenie zabaw i wycieczek dla dzieci, zakup i wypożyczanie książek. Walentyna Dziembowska kierowała Towarzystwem Kobiet „Warta” jako jego przewodnicząca przez 6 lat, a jej zastępczyniami były w owym czasie zasłużone działaczki społeczne i oświatowe Iza Holzer i Aniela Tułodziecka.³³

Władysław Dziembowski (1831-1896), ojciec Zygmunta, Juliana i Kazimierza, właściciel majątków: Rudnicze i Pałędzie pod Poznaniem, zasłużony działacz społeczny i gospodarczy.

Konstanty Dziembowski (1823-1890), brat Władysława, pan na Roszkowie koło Wągrowca, był znanym działaczem społecznym i niepodległościowym. W latach 1863-1864 jako ochotnik brał udział w powstaniu styczniowym. Walczył w oddziale Antoniego Garczyńskiego w zgrupowaniu powstańczym Kazimierza Mieleckiego.³⁴ Był posłem do Reichstagu z okręgu wyborczego Gniezno – Wągrowiec i w 1871 r. podczas obrad parlamentarnych wraz z innymi posłami polskimi w obecności kanclerza Rzeszy Ottona von Bismarcka złożył protest przeciwko

³⁰ S. Karwowski, *Historia*, op. cit., t. III, Poznań 1931, s. 130.

³¹ S. Karwowski, *Tablica*, op. cit.

³² Tamże, *Historia*, op. cit., t. III, s. 315.

³³ Tamże.

³⁴ Tenże, *Historia*, op. cit., t. II, s. 538.

wcieleniu Wielkiego Księstwa Poznańskiego do Rzeszy, co byłoby całkowitym ograniczeniem autonomii ziem polskich.³⁵ Konstanty Dziembowski był również aktywnym działaczem gospodarczym. Był członkiem rady nadzorczej założonego w 1870 r. w Poznaniu Banku Rolniczo-Przemysłowego pod nazwą „Kwilecki, Potocki i Spółka”. Ponadto był jednym z założycieli powołanego w 1886 r. Banku Ziemskiego, który zajmował się parcelacją posiadłości ziemskich i starał się utrzymać je w polskich rękach.

Kiedy hrabia Jan Działyński w 1872 r. założył w Poznaniu Bank Włościański, którego zadaniem było udzielanie kredytów polskim chłopom na dogodnych warunkach. W skład zarządu tego banku wszedł Konstanty Dziembowski wraz ze swoim bratem Władysławem.³⁶

Bracia Konstanty i Władysław Dziembowscy byli prawnukami Chrystiana Konrada Dziembowskiego (1667-1750), pana na Kosieczynie, Chlastawie i Przytocznej koło Międzyrzecza. Byli w prostej linii potomkami tego odłamu Dziembowskich, z którego pochodzili ich krewni, właściciele posiadłości Bobowicko i Zamek Międzyrzecz.³⁷

Linia Dziembowskich z Międzyrzecza wygasła w 1914 r., a Dziembowscy z Bobowicka, zniemczeni jeszcze w XIX w. wyjechali, w 1945 r. do Niemiec. Inne linie Dziembowskich nie poddały się procesowi germanizacji i zachowały polskie tradycje i narodowość. Wielu członków tego rodu właśnie w okresie porozbiorowym czynnie walczyło z zaborcami o zachowanie polskości, wykazując się przy tym prawdziwie patriotyczną postawą. Dziembowscy już w XVI w. przeszli z katolicyzmu na luteranizm. W XVI i XVII w. poprzez małżeństwa z pannami pochodzącymi z polskich rodzin szlacheckich, mieszkających w okolicach Międzyrzecza tj. Borków, Bronikowskich, Kręskich, Kurnatowskich, Kalckreuthów, Zajdliców, Unrugów, Troschków, Szanieckich, Bukowieckich, Bojanowskich, stawali się właścicielami posiadłości ziemskich.

W rękach Dziembowskich znajdowały się posiadłości położone w okolicach Międzyrzecza (Kręcko, Kosieczyn, Brudzewo, Chlastawa, Przytoczna, Bobowicko, Policko, Karolewo, Janowo i od połowy XIX w. Zamek Międzyrzecz), Wolsztyna (Powodowo, Niałek, Zakrzewo, Belęcín, Tuchorza, Wroniawy), Lwówka (Posadowo), Mogilna (Wieniec, Padniewo), Gniezna (Powidz), Inowrocławia (Chwałów).³⁸

---

³⁵ Tamże.

³⁶ Tamże.

³⁷ S. K a r o w s k i. *Tablica* op. cit.

³⁸ Tamże.

W XIX w. wchodzili w koligacje z innymi rodzinami szlacheckimi mieszkającymi w różnych rejonach Wielkopolski, do których należeli Mielęccy, Choinscy, Garczyńscy, Łaszczyńscy, Urbanowscy, Kisielnicy, Szenicowie, Chełmiccy, Janta-Polczyńscy, obejmując przy tej sposobności posiadłości położone w okolicach Poznania (Pałędzie, Rudnicze, Łągiewniki), Gniezna (Goranin, Sulin, Lubowiczki, Światniki, Węgorzewo), Wągrowca (Kłodzin, Koninek, Sosnówek, Rudniki, Roszkowo), Chojnic (Rudziny), Mogilna (Płaczkowo), Szamotuł (Słapanowo), Pleszewa (Lenartowice), Kościana (Jaskółki, Gnin, Turków).³⁹

Potomkowie tej niewątpliwie zasłużonej dla Polski rodziny szlacheckiej zamieszkują obecnie w Polsce i poza historycznym nazwiskiem i herbem Pomian niczym szczególnym nie różnią się od przeciętnej polskiej rodziny.

---

³⁹ Tamże.